

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

СОВЕТ НА ЕВРОПА

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПЕТТИ ОДДЕЛ

МИХАЈЛОСКИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр. 44221/02)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

31 Мај 2007

Оваа пресуда ќе стане конечна во согласност со условите предвидени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

***Напомена:** Македонскиот превод на текстот на одлуката на Европскиот суд за човекови права е исклучиво информативен и од него не произлегуваат никакви права и/или обврски. Единствено официјалниот текст на одлуката на Европскиот суд за човекови права на англиски и/или француски јазик, објавена од страна на Судот е автентичен и се смета за оригинал. Не е дозволено објавување на овој превод на било каков начин без претходна дозвола од страна на Министерството за правда на Република Македонија, освен во случај доколку се користи за информирање.*

Во случајот **Михајлоски против Република Македонија**,

Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи во судски совет
во состав:

г-дин P. Lorenzen, *претседател*

г-ѓа S. Botoucharova,

г-дин K. Jungwiert,

г-дин V. Butkevych,

г-ѓа М.Цаца Николовска,

г-дин R. Maruste,

г-дин M. Villiger, *суди*

и г-ѓа C. Westerdiek, *секретар на одделот*

На седница на 9 Мај 2007 година,

Ја донесе следнава пресуда, усвоена на истиот датум:

ПОСТАПКА

1. Постапката е иницирана со жалба (бр.44221/02) против Република Македонија поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“) од страна на македонскиот државјанин, г-дин Ордан Михајлоски („жалителот“), на 2 декември 2002 година.
2. Жалителот беше застапуван од г-дин Д.Јовановски, адвокат од Скопје. Владата на Република Македонија („Владата“) беше застапувана од нејзиниот агент, г-ѓа Р.Лазареска Геровска.
3. На 18 јануари 2006 година Судот одлучи да ја комуницира жалбата до Владата поднесена по однос на должината на постапката. Применувајќи го член 29 § 3 од Конвенцијата, Судот истовремено одлучуваше по допуштеноста и основаноста на жалбата.

ФАКТИ

ОКОЛНОСТИ НА ПРЕДМЕТОТ

4. Жалителот е роден 1947 година и живее во Скопје.
5. Жалителот работел како контролор во одделението за техничка контрола во „Рудници и Железарница„ – Скопје („претпријатието„).
6. На 20 април 1995 година претпријатието го отпуштил жалителот со дата од 28 февруари 1995 година. Известието наводно било доставено до жалителот на 12 јули 1995 година. На 20 јули 1995 година жалителот поднел жалба на решението за отказ пред Управниот одбор на претпријатието, која била одбиена.
7. На 15 август 1995 година жалителот иницирал постапка пред Основниот суд Скопје за поништување на решението за отказ и повторно враќање на работното место. Тој навел дека помеѓу 26 јануари и 31 мај 1995 година бил на принуден одмор поради што не смеел да биде отпуштен од работа. Тој, исто така, тврдел дека претпријатието не успеало да ги примени релевантните критериуми.
8. Од четири расправи закажани помеѓу 17 октомври 1995 и 17 април 1996 година, една била одложена на барање на жалителот поради спреченост на неговиот адвокат да присуствува. Останатите расправи биле одложени поради тоа што претпријатието не постапило по налогот на судот навремено да поднесе потребни документи.
9. Од петте расправи закажани помеѓу 25 октомври 1996 година и 11 март 1998, една била одложена на барање на жалителот, поради отсуство на неговиот полномошник. За време на овој период, дошло до промена на судскиот совет, кој одлучувал по предметот.
10. На 11 март 1998 година Основниот суд Скопје го одбил тужбеното барање на жалителот како неосновано. Основниот суд утврдил дека Законот за реструктурирање на дел од претпријатијата кои во своето работење искажуваат загуби („Законот„), како *lex specialis*, треба да се примени во предметот на жалителот и дека треба да се суспендира примената на Законот за работните односи во врска со работниците кои во своето работење искажуваат загуби и кои биле технолошки вишок. Во склад со член 23 од

Законот, работник се смета за отпуштен денот откако Владата ја одобрила Програмата за реструктурирање од превземената обврска. Понатаму, навел дека со одлука на Владата од 24 јануари 1995 година претпријатието било определено како загубар и дека истата ја одобрила Програмата за реструктурирање на претпријатието од 27 декември 1994 година. Судот ги одбил аргументите на жалителот дека бил отпуштен спротивно на условите одредени во колективниот договор и релевантните одредби од Законот за работните односи, поради тоа што тие биле дерогирани со Законот и дека решението за отказ не било донесено од страна на овластен орган. Следствено, судот утврдил дека отпуштањето од работа на жалителот било законско.

11. На 2 февруари 1999 година жалителот изјавил жалба.

12. На 7 април 1999 година Апелациониот суд Скопје ја одбил жалбата на жалителот и ја потврдил одлуката на понискиот суд. Тој утврдил дека судечкиот суд правилно ги утврдил фактите и правилно го применил законот. Понатаму, укажал дека судот обезбедил доволно причини за неговата одлука и дека жалителот не успеал да приложи било каков доказ во негова корист.

13. На 18 јуни 1999 година жалителот поднел ревизија до Врховниот суд во која ги повторил неговите претходни забелешки. На 21 март 2000 година тој доставил копија од одлуката на Владата од 27 декември 1994 година како дополнение на ревизијата.

14. На 21 март 2002 година Врховниот суд ја одбил ревизијата на жалителот како неоснована. Тој ги подржал утврдените факти и причините наведени од страна на пониските судови. Не се повикал на наводите на кои упатувал жалителот во неговиот поднесок од 21 март 2000 година.

15. Жалителот навел дека одлуката му била доставена на 7 јуни 2002 година. Со допис од 8 февруари 2005 година тој неуспешно побарал од Врховниот суд да му обезбеди копија од доставницата во врска со денот на доставата на таа одлука.

16. На неопределен датум во февруари 2003 година, жалителот до Основниот суд поднел предлог за повторување на постапката. Тој се повикал на одлуката на Врховниот суд донесена во управниот спор во врска со висината на надоместокот за невработеност кој му бил одреден.

17. На 7 јуни 2005 година Основниот суд Скопје го одбил барањето на жалителот, поради тоа што одлуката на Врховниот суд, на која се повикал во предлогот, не ги подржува неговите наводи.

18. Одлуката на судот била потврдена од Апелациониот суд на 17 ноември 2005 година.

19. На 5 јануари 2006 година жалителот поднел ревизија против одлуките на пониските судови.

20. Постапката пред Врховниот суд во врска со предлогот на жалителот за повторување на постапката, се уште трае.

РЕЛЕВАТНО ДОМАШНО ПРАВО

21. Член 10 од тогашниот Закон за парничната постапка („Законот,“) определува дека судот е должен да настојува постапката да се спроведе без оддолжување и со што помалку трошоци и да ја оневозможи секоја злоупотреба на правата што на странките им припаѓаат во постапката.

22. Член 408 од Законот определува, *inter alia*, дека судот ќе обрне посебно внимание на потребата од итно решавање на работните спорови.

ПРАВО

1. НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

1. Барањето за „разумен рок,“ од член 6 § 1 од Конвенцијата

23. Жалителот се жалеше дека должината на постапката, која завршила со одлуката на Врховниот суд од 21 март 2002 година, не била во склад со барањето за „разумен рок,“ од член 6 § 1 од Конвенцијата, кое, гласи како што следи:

Во определувањето на неговите граѓански права и обврски ... секој има право на фер ... судење во разумен рок од страна на ... суд ...,

А. Допуштеност

24. Судот смета дека оваа жалба не е очигледно неоснована во смисла на член 35 § 3 од Конвенцијата и понатаму, најде дека не е недопуштена по било која друга основа. Поради тоа мора да биде прогласена за допуштена.

Б. Основаност

1. Поднесоци на странките

25. Владата изнесе дека периодот изминат пред влегувањето во сила на Конвенцијата во однос на Република Македонија не треба да биде земен предвид при разгледувањето. Тие спореа дека релевантниот период завршил на 21 март 2002 година, со одлуката на Врховниот суд.

26. Тие понатаму изјавија дека предметот бил од сложена природа поради тоа што се однесувал на примената на Законот како *lex specialis*. Понатаму, тие останаа на фактот дека предметот на спорот се одразил на сложеноста на предметот и дека судовите ги разгледале расположивите докази заради утврдување на фактите.

27. По однос на однесувањето на жалителот, Владата укажа дека тој придонел за должината на постапката поради тоа што не успеал навремени да присуствува на расправите ; поради тоа што повеќепати го менувал неговото тужбено барање, и поради тоа што ги искористил сите расположливи правни средства.

28. Во врска со однесувањето на домашните органи, Владата укажа дека домашните судови, вклучувајќи го и Врховниот суд, одлучувале по предметот на жалителот со должно внимание, без оглед на нивниот прекумерниот обем на работа . Тие понатаму наведоа дека оспорените постапки не треба да се сметаат како единствена постапка, туку како сет на засебни постапки.

29. Жалителот ги оспори аргументите на Владата во врска со сложеноста на постапката укажувајќи дека судовите биле повикани да одлучат едноставен предмет.

30. Тој понатаму истакна дека нему можат да му се препише оддолжување од само три месеци ;дека тој присуствувал на закажаните расправи ; и дека навремено ги поднесувал неговите поднесоци.

31. По однос на однесувањето на домашните органи, жалителот изјави дека, без оглед на итната природа на постапката во работните спорови, овие органи неоправдано ја одложувале постапката; дека закажувале две до три расправи годишно; дека не успеале да извршат уредна достава на претпријатието. Понатаму, тој изјави дека Владата не успеала да презентира било каков аргумент за да го оправда одложувањето од три години пред Врховниот суд. За крај, тој остана на ставот дека тие не успеале да дадат било каков коментар за задоцнетата достава на одлуката на Врховниот суд.

2. Оценка на Судот

32. Судот забележува дека граѓанската постапка започнала на 15 август 1995 година, кога жалителот ја поднел тужбата пред Основниот суд. Како и да е, како што спореше Владата, релеватниот период не започнува на 15 август 1995 година, туку на 10 април 1997 година, по стапувањето на сила на Конвенцијата во однос на Република Македонија (види *Lickov v. Republic of Macedonia*, бр.38202/02, § 21, 28 септември 2006 година).

33. Ценејќи ја разумноста на времето изминато по тој датум, мора да се води сметка за состојбата на постапката пред 10 април 1997 година (види *Styranowski v. Poland*, бр. 28616/95, § 46 ECHR 1998-VIII; *Foti and Others v. Italy*, пресуда од 10 декември 1982, Серија А бр. 56, стр.18, § 53). Во врска со ова, Судот забележува дека во времето на влегување во сила на Конвенцијата во однос на Република Македонија постапката траела една година, седум месеци и 26 дена пред една судска инстанца.

34. Од причините наведени во предметот на Арсов (види *Arsov v. Republic of Macedonia*, бр.44208/02, § 42, 19 октомври 2006) Судот наоѓа дека оспорената постапка треба да се смета како една постапка. Понатаму забележува дека Владата не го оспорила тврдењето на жалителот во врска со датумот на достава на одлуката на Врховниот суд. Постапката поради тоа траела 6 години, 9 месеци и 22 дена од кои 5 години, 1 месец и 26 дена ќе се испитуваат од страна на Судот за три степени на инстанца.

35. Судот повторува дека разумноста на должината на постапката мора да биде разгледана во светло на околностите на предметот и според следните критериуми: сложеноста на предметот, однесувањето на жалителот и

надлежните органи и што бил интересот на жалителот во спорот (види *Markoski v. Republic of Macedonia* бр.22928/03, § 32, 2 ноември 2006 година и референците цитирани во нив).

36. Судот наока дека предметот имал одредена правна сложеност, но дека тоа само по себе не може да ја објасни должината на постапката.

37. Што се однесува до однесувањето на жалителот, Судот смета дека тој може да се смета одговорен за одложувањето на една расправа за време на периодот кој е во надлежност *ratione temporis* (види параграф 9) што не се одразило значително на должината на постапката. Судот не најде некои други периоди на одложување кои можат да му се препишат: фактот дека тој ги искористил расположливите правни средства согласно домашното право не може да се смета како придонес кон должината на постапката (види *Rizova v. Republic of Macedonia*, бр.41228/02, § 50, 6 јули 2006).

38. Од друга страна, Судот утврдува дека постојат значителни одолжувања кои можат да им се припишат на надлежните органи. Конкретно, Судот смета дека предметот на жалителот бил пред Врховниот суд скоро 3 години по поднесенета ревизија (види параграф 14). За ова време Врховниот суд само ја разгледал ревизијата и не извел ниту еден доказ ниту превзел друго процесно дејствие (види *Markoski v. Republic of Macedonia*, бр.22928/03, § 38, 2 ноември 2006; *Lickov v. Republic of Macedonia*, цитиран погоре, § 30; *Jelavić-Metrović v. Croatia*, бр. 9591/02, § 28, 13 јануари 2005).

39. Понатаму укажува дека должност на договорните држави е да ги организираат нивните правни системи на начин кој ќе им овозможи на нивните судови да можат секому да го гарантираат правото на конечна одлука во разумен рок во споровите во однос на нивните граѓански права и обврски (види *Kostovska v. Republic of Macedonia*, бр. 44353/02, § 41, 15 јуни 2006; *Muti v. Italy*, пресуда од 23 март 1994, Серија А бр. 281-С, § 15; *Horvat v. Croatia*, бр. 51585/99, § 59, ЕСЧП 2001-VIII).

40. Во оваа смисла, Судот повторува дека хроничната оптовареност, како што беше наведено од страна на Владата по однос на постапката пред Врховниот суд, не може да ја оправда претераната должина на постапката (види *mutatis mutandis*, *Dumanovski v. Republic of Macedonia*, бр. 13898/02, § 45, 8 декември 2005; *Klein v. Germany*, бр. 33379/96, § 43, 27 јули 2000 и *Pammel v. Germany*,

пресуда од 1 јули 1997, Извештај за пресуди и одлуки и Одлуки 1997-IV, § § 69 и 71).

41. Дотолку повеќе што Судот забележува дека според домашното право (види горе член 408 од Законот за парничната постапка) и праксата на Судот (види *mutatis mutandis*, *Markoski v. Republic of Macedonia*, цитирана погоре, § 32; *Ruotolo v. Italy*, пресуда од 27 февруари 1992, Серија А бр. 230-Д, § 17; *Obermeier v. Austria*, пресуда од 28 јуни 1990, Серија А бр.179, § 72) постапката по работните спорови мора да се спроведе без оддолжување.

42. Во овие околности, Судот смета дека должината на постапката била прекумерна и не успеала да го исполни барањето за „разумен рок„ согласно член 6 § 1 од Конвенцијата.

43. Поради тоа, постои повреда на овој член.

2. Останатите поплаки согласно член 6 од Конвенцијата

44. Што се однесува на исходот на постапката, жалителот се жали дека му било повредено правото на фер судење и дека домашните судови биле пристрасни поради тоа што не ги разгледале неговите аргументи.

В. Допуштеност

45. Со оглед на тоа дека жалбата на жалителот може да се сфати како барање за оценка на доказите и резултатот на постапката пред домашните судови, Судот повторува дека, не е работа на Судот да утврдува грешка на фактите или правото направени наводно од страна на домашните судови освен доколку и ако не се повредени правата и слободите заштитени со Конвенцијата (види *García Ruiz v. Spain* [GC], бр. 30544/96, § 28, 29, ЕСЧП 1999-I).

46. Судот смета дека на жалителот му била дадена доволна можност да ги изнесе своите аргументи и дека овие аргументи, кои биле земени во предвид од страна на домашните судови, биле сепак одбиени на база на расудување кое е конзистентно и лишено од било каква произволност (види *Osmani and others v. Republic of Macedonia* (одлука), бр.50841/99, ЕСЧП 2001-X). Како дополние, нема индикации во предметот дека разгледаната постапка била произволна по било која основа. Дотолку повеќе не постои доказ за било каква

процедурална неправедност или пристрасност, како што беше наведено.

47. Следи дека оваа жалба е очигледно неоснована и мора да биде одбиена во согласност со член 35 § 3 и 4 од Конвенцијата.

II ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕЦИЈАТА

48. Член 41 од Конвенцијата пропишува:

“Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штета, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот.”

A. ШТЕТА

49. Жалителот побара 39.600 евра на име материјална штета. Износот наводно кореспондирал со неисплатените плати во врска со неговото отпуштање во 1995 година. Тој понатаму бара 15.000 евра за нематеријална штета поради вознемиреност претрпена како последица од повредата.

50. Владата приговараше на овие барања како неосновани. Тие понатаму упатија на нивните аргументи во врска со повеќекратната природа на оспорените постапки и придонесот на жалителот кон нивната должина. Тие го поканија Судот да смета дека констатираната повреда сама по себе ќе претставува доволна компензација за направената штета.

51. Судот не наоѓа било каква причинско последична врска помеѓу констатираната повреда (прекумерна должина на постапката) и наводната материјална штета (финансиска штета поради неговото отпуштање): па поради тоа го одбива неговото барање. Од друга страна, смета дека жалителот сигурно претрпел одредена нематеријална штета. Одлучувајќи на правична основа, му досудува износ од 1.000 евра.

B. ТРОШОЦИ И НАДОМЕСТОЦИ

52. Жалителот исто така поднел барање во износ од 300 евра за трошоци и надоместоци, без да специфицира дали тие биле направени пред домашните судови или пред Судот.

53. Владата се спротивстави на ова барање.

54. Согласно судската пракса на Судот, жалителот има право на надоместок на неговите трошоци и надоместоци само доколку докаже дека тие биле несомнено и неопходно направени и разумни во целост (види *Kostovska v. Republic of Macedonia*, цитирана погоре, § 62; *Arvelakis v. Greece*, бр. 41354/98, § 34, 12 април 2001; *Nikolova v. Bulgaria* [GC], бр. 31195/96, § 79, ЕСЧП 1999-II). Во конкретниот случај, а во врска со податокот за неговата сопственост и горенаведениот критериум, Судот смета дека е разумно во целост да му го додели бараниот износ.

В.ЗАТЕЗНА КАМАТА

55. Судот смета за соодветно дека треба да се исплати затезна камата според најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат 3%.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласува* жалбата за допуштена во делот кој се однесува на прекумерната должина на постапката, а преостанатиот дел од жалбата за недопуштена;
2. *Утврдува* дека има повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата;
3. *Утврдува* дека:
 - (а) тужената држава, во рок од 3 месеци од денот на правосилноста на пресудата, согласно член 44 став 2 од Конвенцијата, да му исплати на жалителот 1.300 ЕВРА за нематеријална отштета и трошоци и надоместоци, зголемен за износот на било кои издатоци кои притоа би можеле да се наплатат.
 - (б) по истек на рокот од 3 месеци споменат понапред, во кој треба да се исплати наведената сума, ќе се засметува камата на споменатиот износ, по стапка еднаква на најниската стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, за периодот до плаќањето зголемена за 3%.
4. *Го отфрлува* остатокот од барањето за правичен надоместок на жалителот.

Изготвено на англиски и објавено на 31 мај 2007 година, согласно член 77 став
2 и 3 од Деловникот на Судот.

Claudia WESTERDIEK

Секретар

Peer LORENZEN

Претседател